

Hiljainen raportointi vaarantaa potilasturvallisuuden

Viimeisten viikkojen aikana olemme saaneet elää keskellä huikean kauniita talvisia postikorttimaisemia. Suksia myydään kuin siimaa suomalaisten palattua hiihtoladuille ruuhkaksi asti. Nautitaan kunnan talvesta niin kauan kuin tätä kestää. Kyllä lumi ja paukkupakaset aina vesisateen voittavat!

Sairaalamailmaan on tullut hoitotyön tietojärjestelmien myötä uudenlaisia uhkakuvia, kun monissa paikoissa on luovuttu hoitohenkilökunnan perinteisistä, suullisista raporteista ja siirrytty toiminnan tehostamisen nimissä ns. hiljaiseen raportointiin. Tarkoitus on, että työvuoroon tulevat hoitajat tarkistavat potilaidensa tilanteen sähköisestä hoitokertomuksesta. Seuraavat esimerkit valaisevat hiljaisen raportoinnin arkea:

Teho-osaston päivystävä lääkäri sai elvytyshälytyksen vuodeosastolta. Pian selvisi, että kukaan paikalla olleista hoitajista ei tiennyt, kuka elottomaksi mennyt potilas oli ja minkä vuoksi hän oli hoidettavana kirurgisella vuodeosastolla.

Leikkaussaliin tuotiin potilas polvileikkausta varten. Juuri ennen puudutuksen laittoa potilaalle valkeni, että leikkaussalin henkilökunta puhui aivan toisesta toimenpiteestä kuin mikä hänelle oli tarkoitus tehdä. Potilaan oli saattanut leikkausosastolle ns. potilaskuljettaja, jolla ei ollut tietoja potilaasta eikä suullista raporttia näin ollen annettu.

Potilaan leikkaus viivästyi useita päiviä, kun lääkärin sähköisen sairauskertomuksen määräysosioon kirjaama hoitosuunnitelma jäi huomiomatta.

Nämä ovat tuskin yksittäistapauksia vaan jäävuoren huippu. Väitän, että hoitotieteilijöiden tehokkaasti markkinoima, erillinen hoitotyön tietojärjestelmä ja siihen liittyvä hiljainen raportointi vaarantavat potilasturvallisuuden. Hiljaisesta

raportoinnista tulisikin luopua välittömästi. Parhainkaan tietojärjestelmä ei korvaa ihmisten välisiä vuorovaikutusta, joka on aina samalla oppimis- ja tarkistustilanne. Perinteisessä raportoinnissa on varmasti kehitettävää, mutta siitä ei tule luopua kevein perustein. Mikkelin keskussairaalan anestesialääkäri Heikki Laine totesi uskovansa hiljaiseen raportointiin siinä vaiheessa, kun ilmailuala ottaa sen käyttöön. Se päivä ei taida olla ihan lähitulevaisuudessa.

Teemana kipu

Finnanestin tämän numeron teemana on kipu, jota sivutaan monissa artikkeleissa. Samalla saamme aloittaa emeritusprofessori Tapani Tammisson ja FK Christine Tammiston johdattamina tutustumisen kroonisen kivunhoidon historiaan, joka päättää heidän laajan artikkelisarjansa suomalaisen anestesiologian ja tehohoidon historialta. Kivunhoidon historia ”Kiputyöstä kipuklinikkaan” julkaistaan neljässä perättäisessä numerossa. Aiemmat artikkelisarjat on julkaistu Finnanestissa viimeisten kolmen vuoden aikana: Eetteristä erikoisalaksi (2007), Elvytys Suomen lääketieteellisissä julkaisuissa (2008) ja Kulkutautisairaalaista teho-osastoksi (2009). Tapani ja Christine Tammisto ovat tehneet suurtyön erikoisalamme historian kirjoittajina. Asian arvoa lisää se, että Tapani Tammisto tuntee erikoisalamme alkuvaiheet oma-kohtaisesti.

Erityisen ilahduttavaa on huomata, että Finnanest pystyy herättämään vahvoja tunteita, mikä poiki Pekka Tiaisen kommenttikirjoituksen. Lisää samanlaisia, hyvät kollegat! □

Jyväskylässä 6. Helmikuuta 2010